

Ida-Virumaa õiglase ülemineku
protsessi juhtkomisjoni koosolek

02.11.2022 nr 14-7/8700-1

PROTOKOLL

Koosoleku toimumise koht:
Virtuaalselt (MS Teams)

Koosoleku toimumise kuupäev:
18.10.2022

Algus kell 13.00

Lõpp kell 16.00

Juhatas: Riina Solman
Protokollis: Ivan Sergejev

Võtsid osa (komisjoni liikmed ja asendusliikmed): Andrus Pirso, Anu-Maaja Pallok, Eve East, Hallar Meybaum, Hardi Murula, Indrek Reimand, Jaan-Hendrik Toomel, Kaia Sarnet, Kaupo Sempelson, Lauri Jalonen, Mare Roosileht, Margus Ilmjärv, Maris Pedaja, Meelis Tint, Meelis Eldermann, Priidu Ristkok, Riho Breivel, Sander Vaikma, Tõnis Seesmaa, Teet Kuusmik, Ulla Saar, Vitalii Tribelgorn.

Kutsutud: Aive Telling, Kaire Luht, Kaarel Lehtsalu, Kaie Nurmik, Krislin Ots, Margus Haidak, Toomas Murulo, Triin Toomingas.

PÄEVAKORD:

1. Sissejuhatus ja vahepealsete arengute ülevaade
2. Ülevaade ÖÜF meetmete ettevalmistamise seisust (RM)
3. Meetme tutvustus: „Ida-Viru ettevõtluse teadmismahukuse kasvatamise toetus“ (MKM)
4. Meetme tutvustus: „Kaevandamise ja põlevkivi töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine, jäätmekäitluse piirkondlik arendamine“ (KEM)
5. Meetme tutvustus: „Väikeettevõtluse toetus“ (MKM)
6. Meetme tutvustus: „Biomonitoring“ (SM)
7. Üldised küsimused, koosoleku kokkuvõtted

1. Tervitussõnad, päevakava ja vahepealsete arengute ülevaade

Riigihalduse minister Riina Solman avas koosoleku, tänas juhtkomisjoni liikmeid osalemast 10.10.2022 Narvas toimunud pidulikul ÖÜ kava avalöögi üritusel ning juhtis juhtkomisjoni liikmete tähelepanu sellele, et ÖÜ juhtkomisjoni töö kese nihkub nüüdsest plaanitu rakendamisele, sh meetmete disainile ja elluviimise seirele ning ÖÜ strateegilisele kommunikatsioonile piirkonnas. Juhtkomisjoni liikmetelt oodatakse tuge eeskju näitamisel ja teadlikkuse suurendamisel, vajalikest kohendustest teatamisel, kohapealsete tegijate motiveerimisel.

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, tutvustas vahepealseid arenguid Ida-Virumaa õiglase ülemineku kava koostamise protsessis:

- Pärast eelmist ÕÜ juhtkomisjoni koosolekut (toimus 14.06) esitas Rahandusministeerium SF21+ rakenduskava sh ÕÜ kava Euroopa Komisjonile ametlikuks kinnitamiseks.
- 09.08.2022 saabus Euroopa Komisjoni (edaspidi EK) ametlik tagasiside Eesti rakenduskavale. EK tagasiside ÕÜ kava kohta käsitles põhiliselt kolme punkti: 1) ÕÜ kava peatükki 1.1 (Eesti teekond kliimanetraalsuseni), mille pidi täiendama, 2) põlevkiviga seotud projekte (EK palus neid kavast eemaldada), 3) biomassiga seotud projekte (samuti, EK palus neid kavast eemaldada).
- Suve jooksul pidas Eesti täiendavaid läbirääkimisi EK'ga viimase kahe punkti osas, kuid vaidluse jätkamine nende üle oleks viinud läbirääkimised ummikusse ning lükkaks määramatusse tulevikku edasi kogu EL struktuurfondide rakenduskava kinnitamise. Samuti, kui rakenduskava ei kinnitataks 2022. aasta lõpuks, jääks Eesti ilma esimese aasta maksest, s.t 640 miljonist eurost. Seega otsustati avalikust huvist tulenevalt vaidlusi mitte jätkata, muuta ÕÜ kava vastavalt EK soovidele ja saata see tagasi heakskiitmiseks.
- Septembri lõpus saatis Eesti EK'le rakenduskava lõpliku versiooni ning 04.10.2022 tuli EK poolt ametlik heakskiit Eesti rakenduskavale. Nüüd saab hakata plaanitud ellu viima.
- Lisaks, alates augustist tekkis ettevõtetel võimalus esitada taotlusi projektide toetamiseks „Ida-Viru suurinvesteeringute toetusmeetme“ kaudu. Käesolevaks hetkeks on EIS'is eelkonsultatsiooni läbinud kümned ettevõtted, u kümnekond on tõsiseltvõetavad potentsiaalsed taotlejad, mõned on koostamas taotlusi.

2. Ülevaade ÕÜF meetmete ettevalmistamise seisust

Rahandusministeeriumi õiglase ülemineku protsessi koordinaator, Ivan Sergejev, andis juhtkomisjoni liikmetele ülevaate ÕÜF meetmete toetuse andmise tingimuste (nn TAT) valmimise ajakavast. Enamus „Majandus ja töajõud“ tegevussuuna meetmeid rakenduvad 2022. a lõpuks, ülejäänud – 2023. a esimeses pooles. Erandiks on töölt-tööle liikumise toetus, mille on plaanis rakendada pigem 2024. või 2025. a (energiasõjast tuleneva ajutise tööhõive kasvu pärast põlevkivisektoris).

Lisaks anti juhtkomisjoni liikmetele ülevaate RM ja partnerite visiidist Saksamaale, Sachsen-Anhalt regiooni, ExchangeEU programmi raames. Saksamaa puhul on ÕÜF vaid u 10% kogu rahastusest, mis üleminekusse suunatakse. Juurprobleemid ja väljakutsed samad. Nagu Eestiski, on söest väljumine toimunud juba pikalt, kuid „üleminekuga“ on sihikindlalt tegelema hakatud vaid hiljaaegu. Saksamaa siht on selgemalt sõnastatud, kuid pole probleemivaba. Saksamaa protsess on komplekssem ja teaduspõhisem, Eesti oma – demokraatlikum, horisontaalsem ja paindlikum. Edasise koostöö võimalikud fookusvaldkonnad: keemiatööstus, ülemineku seire.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Mis on KOV investeeringute meetme sisu?

Vastus: Sisustame IVOL'iga, objektide loetelu täpsustamisel; kooskõla teiste meetmetega arutatakse aasta lõpus, hetkel veel lõplikku kokkulepet ei ole.

2. *Küsimus:* Mis eelneb meetmete avamisele?

Vastus: Esiteks, TAT eelnõu enda koostamine, kas määruse või käskkirja vormis. Siis esitatakse TAT eelnõu mitteametlikule kooskõlastusele (RM / RTK). Sellele järgneb

määruse lõplik vormistamine ning ametlik kooskõlastusring eelnõude infosüsteemis, misjärel meetme tingimused kinnitatakse vastava ministri allkirjaga. Pärast seda ehitab rakendusüksus taotluste esitamise ja menetlemise süsteemi ning alles siis tekib võimalus taotleda toetust. Kui TAT esmane eelnõu on valmis, võib kooskõlastamise ja taotluskeskkonna ettevalmistamise protsess võtta kokku u 3-6 kuud. Oleme palunud kõigil ÕÜ meetmeomanikel edastada infot TAT'i eelnõu ametlikule kooskõlastusele saatmiseks ka juhtkomisjoni liikmetele.

3. *Küsimus*: Kas Saksamaa toetab söel baseeruvaid keemiaprojekte?

Vastus: Ei. Lisaks, ÖÜF'st ettevõtteid pigem üldse ei toetata.

Täiendus (Lauri Jalonen): Saksamaa ülemineku protsess on komplekssem, suurt tähelepanu pööratakse ka ülemineku sotsiaalsetele aspektidele.

Täiendus (Jaan-Hendrik Toomel): Saksamaa ülemineku loogika on see, et töökohtade loomine eelneb söest väljumisele, üritatakse õppida eelnevatest negatiivsetest kogemustest.

3. Meetme tutvustus: „Ida-Viru ettevõtluse teadmismahukuse kasvatamise toetus“ (MKM)

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna ekspert Kaie Nurmik tutvustas meedet:

- MKMi sekkumise eesmärk on toetada ettevõtete konkreetseid TA projekte, arendades Ida-Virumaal suure lisandväärtusega tooteid ja teenuseid ning luues sellega uusi töökohti.
- Tegu on nõ „kompleksmeetmega“: toetatavad on eel- ja teostatavusuuringud, tootearendus ja rakendusuuuringud, piloottaristu ja -projektid. Ettevõtted võivad taotleda toetust kas ühele või mitmele tegevusele, vastavalt vajadusele.
- Piloottaristu rajamise toetamine teeb meetme unikaalseks, kuna piloottaristu kaasrahastamist teistest SF meetmetest ei plaanita. Suurinvesteeringute meetmes on ka piloottaristu sees, kuid seal on eesmärgiks töökohtade loomine. Siin meetmes toetatakse kõrgema tehnoloogilise riskiga projekte (katserajatised, näidistehased, esmakordsed piloodid, mida enne tehtud ei ole), mille tulemuseks võib-olla ka see, et asi ei olegi skaleeritav, seetõttu ei kaasne kohustust töökohti luua. Igal juhul eelneb taristu investeeringutele TA tegevus.
- Meetme eelarve on 25 mln €, toetussummad ulatuvad 0,1 – 5 mln € projekti kohta, toetusmäär vastavalt tegevusele ja ettevõtte suurusele. Tõhusa koostöö puhul +10%.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus*: Teadusprojekti hindamine – mis saab, kui tegevusi viiakse ellu, kuid tehnoloogia kukub läbi ja majanduslikku mõju ei ole?
Vastus: Kui viiakse ellu plaanipäraselt aga mõju pole, siis on ka OK.
2. *Küsimus*: Kas Põlevkivi Kompetentsikeskus (PKK) saab ka toetust taotleda?
Vastus: Ei, kuna PKK pole ettevõtte (meede on suunatud just ettevõtetele). Partnerina või teenusepakkujana saab osaleda.
3. *Küsimus*: Kas saab katsetada ka tehnoloogiat, mis on arendatud väljaspool maakonda?
Vastus: Jah, kui katsetatakse Ida-Virumaal ja hiljem plaanis rakendada Ida-Virumaal. Ei saa olla võtmed kätte, vaja ka kohapealset arendustegevust.

4. Meetme tutvustus: „Kaevandamise ja põlevkivi töötlemisega seotud keskkonnaprobleemide lahendamine, jäätmekäitluse piirkondlik arendamine“ (KEM)

Keskkonnaministeeriumi eelarve- ja strateegiaosakonna juhataja Andrus Pirso tutvustas meedet:

- Meetme eesmärk on leevendada põlevkivi ja muude maavarade kasutamisest tulenevaid keskkonnamõjusid. Meetme kogumaht on 13 mln € (9,7 mln € ÕÜF ja 3,4 mln € riiklik kaasfinantseering).
- Nõukogude ajal suletud kaevandusaladel varingaukude likvideerimine. KIK teeb riigi rahaga 14 ohtlikumat korda, järgmised ÕÜF'ist. Ehitusmaavarade karjäärade korrastamine – ohutus, taaskasutus. Mõlema puhul alad määratud ja tüüpprojektid olemas.
- Kohtla-Järve poolkoksi prüügila põlenguala sulgemine – nõlvade ohutus jm.
- Riikliku tähtsusega jääkreostusobjektide likvideerimine – Ahtme mnt 88 ja Kiviõli tööstuspark.
- Kurtna veerežiimi taastamine – eemaldatakse orgaanikat, suletakse kraave, uus veehaare Ahtme / Jõhvi jaoks.
- Ida-Virumaa ühisveevärgi varustuskindluse uuring – alternatiivid veehaareteks, põudade mõju veenappusele, perspektiivsed ÜVK väljaehitamise vajadused.
- Vaivara käitlemiskeskus – taristu korrastamine ja ladestusala laiendamine, täiendava ringmajanduse võimekuse arendamine (sh kaitseväge jäätmed), KOV on juba DP algatanud, valmib 2023.a. esimeses pooles juba.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Keskkonnakaitse ja maastikutaastamine on muidugi oluline, aga kas peab neid tegevusi rahastama just ÕÜF'ist? Peaks ju töökohti looma esmajoones; keskkonnaalaseid tegevusi võiks rahastada riigi eelarvest (edaspidi RE)?

Vastus (Andrus Pirso): Tegu on objektiivsete vajaduste / probleemide lahendamisega. Riigi vaatest pole vahet, kas rahastada REst või ÕÜF'ist – kõik üks suur ressurss.

Vastus (Ivan Sergejev): Sellised tegevused on ÕÜF'ist abikõlblikud, ning moodustavad hetkel imeväikest osa kogu ÕÜF'i mahust Ida-Virumaal. Fookus ongi töökohtade loomisel, aga keskkonnamõjusid ei saa täielikult tähelepanuta jätta. Mujal riikides tehakse selliseid tegevusi ÕÜF'ist palju suuremas mahus.

Vastus (Kaire Luht): ÕÜF eesmärk ka veel uuesti kõigile meeldetuletuseks: „võimaldada piirkondadel ja inimestel tegeleda liidu 2030. aasta energia- ja kliimaeesmärkide saavutamise ja Pariisi kokkuleppe alusel 2050. aastaks liidu kliimanetraalsele majandusele ülemineku sotsiaalsete, tööhõivealaste, majanduslike ja keskkonnamõjudega“.

2. *Küsimus:* Kas meetmes on ette nähtud ka taotlusvoorud? Kas vajumite likvideerimise / karjäärade korrastamise taotlejateks saavad olla maaomanikud?

Vastus: Kõiki tegevusi viib ellu riik ise, toetust edasi ei jaotata. KEM või selle allasutus tellib töid ise.

3. *Küsimus:* Kuidas käis objektide valik?

Vastus: Varingud / karjäärid kaardistatud juba varem. Osasid tehakse praegu muude rahadega. Prioriteetsus seal varem määratud. Peab kontaktsikutelt pärima täpsemad vastuseid. Projekti veel valmistatakse ette.

4. *Küsimus:* Kuidas ala taaskasutusotstarve tekib? Kas ÜPs määratud või konkreetsed kokkulepped KOVidega vms?

Vastus: Ei oska siin detailselt vastata. Ülejäänud jääb looduslikuks, ilmselt sihtotstarve planeeringutest. Vaja täpsustada.

5. *Küsimus:* ÕÜF keskmis peab olema ikka inimene. Töökohtade loomine eesmärgiks. ÕÜF loob u 1200 töökohta, sektoris aga kokku 5000 töökohta. Kas EK toetab jääkreostust või sulgemisest tekkivat uut reostust?

Vastus: Üldiselt jälgitakse alade saastest puhastamisel „saastaja maksab“ printsiipi.

Meetme raames käsitletakse selliseid objekte, kus saastajat, kes maksaks parandmõju likvideerimise kinni, pole ning kohustus on jäänud riigile.

Ettepanek (Hallar Meybaum): „Saastaja maksab“ on õige printsiip, aga saastetasudest tekkinud riigitulu Ida-Virusse tagasi ei jõua. Palun, et seda arvestataks.

Vastus: Iga aasta RESt küsime lisaraha Ida-Viru keskkonnaprobleemide lahendamiseks. Oleme sama meelt, et keskkonnatasusid vaja enam Ida-Virusse suunata.

Täiendav vastus (Ivan Sergejev): ÖÜF määrus näeb ka ette saastaja maksab printsiibi arvestamist. Vastavalt põlevkivisektori ettevõtjatelt saadud infole, aastaks 2030 väljub sektorist u 1000 inimest, mitte kõik 5000, seega kaotatavate ja ÖÜF kaudu loodavate töökohtade suurusjärk on balansis.

Kommentaar (Hallar Meybaum): Püssi näide. Töökohtade kadu on ennustamatu. Vahendid pole piisavat et asja õiglaseks nimetada.

5. ÖÜF meetme tutvustus: „VKEde investeeringutoetus“

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna ekspert Kaarel Lehtsalu tutvustas meedet:

- Sekkumise maht on 15 mln € ja eesmärk: suurendada Ida-Virumaal tegutsevate väike- ja mikroettevõtete pikaajalist konkurentsivõimet ja ekspordisuutlikkust, suurendades nende struktuur- ja inimkapitali.
- TAT eelnõu on valmis; varsti läheb mitteametlikule kooskõlastusele, aasta lõpus avamine (6-8 nädalat). Avatud taotlemine, läbi EIS'i.
- Toetatav on alginvesteering, kui toetust taotletakse uue kõrgema lisandväärtusega toote või teenuse arendamiseks, või tootmisvõimekuse kasvatamiseks. Abikõlblikud on seadmete soetamine või rent, protsessid, tootearendus, intellektuaalomandi kaitse, võrguühendused.
- Toetussummad on 30 – 500 tuhat €, toetusmäär: 35-45% (riigiabi sõltuvalt ettevõtte suurusest). Projektide kestus võib olla kuni 36 kuud.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Miks toetusmäär nii madal, mitte 70 või 60%?

Vastus: Aluseks on võetud VKE'de investeeringute tegemise regionaalabi liik.

Täiendav küsimus: Miks mitte väikese tähtsusega abi (VTA)?

Vastus: Oleme arutanud, pole päris lõplik veel.

Täiendav küsimus: Kas tegevustest sõltuvalt toetusmäära diferentseerida ei saa? Mitte kõik selle meetme raames toetatavad tegevused ei ole ju investeeringud.

Vastus: Praegu oleme plaaninud, et VTA on võimalik kasutada liitumiste toetamise puhul ja „ei kahjusta oluliselt“ (DNSH) printsiibile vastavuse hindamise nõustamiste puhul. Investeeringute puhul on kasutatud regionaalabi määrad.

Kommentaar (Ivan Sergejev): Piirkonna vaatest oleks parem, kui toetusmäär oleks võimalikult kõrge. Võiks seda üle vaadata.

2. *Küsimus:* Kas taotlejate jaoks tuleb ka juhendmaterjal?

Vastus: Jah, nagu tavaliselt. IVEK hakkab ka taotlejaid nõustama.

Täiendav küsimus: „Kõrgema lisandväärtuse“ kriteerium – kõrgem võrreldes millega? See kriteerium vajaks lahti seletamist.

Vastus: Nõus lahtikirjutamise vajadusega.

Täiendav küsimus: Võrguühendused – kas vesi, elekter? Kas ka eelpuhastusseade? ÜVK uuest seadusest tulenevalt peavad ettevõtted liituma ÜVK'ga, aga mõnel puhul on vajalik

eelpuhastus, mille ettevõtte peab lahendama ise. Kas see on meetmest toetatav?

Vastus: Oleme soovinud hoiduda ehitustegevusest, kuna lisandväärtus seisneb pigem tehnoloogilistes uuendustes. Puhasti toetatav ei oleks.

Täiendav küsimus: EMTAK koodide valik – kas kood 19 on toetatav (koksi ja puhastatud naftatoodete tootmine)?

Vastus: EMTAK slaidil olid üksikasjalikult välja toodud välistused. Ehk kood 19, samuti 2060 on väljas. Välistused samad, mis suurinvesteeringute puhul.

3. *Küsimus:* ÕÜF üks eesmärkidest on kvaliteetsete töökohtade loomine. Kas meetmes kehtivad ka mingid normid töötasu osas, nt kõrgem palk kui miinimumpalk, vms?

Vastus (Ivan Sergejev): Kui me seda meedet eelmise aasta septembris juhtkomisjonile tutvustasime, oli loogika, et töökohad oleks kriteeriumiks suurinvesteeringu meetmes, VKE'de puhul pigem teine lähenemine, kus eesmärgiks on pigem ettevõtete lisandväärtuse kasv.

Täiendav küsimus: Kui palju oleme arvestanud VKE meetmega töökohti luua?

Vastus: Selle meetme puhul mõõdame toetust saavate ettevõtete arvu ja uuendusi läbiteinud ettevõtteid, mitte loodavaid töökohti. Uute toodete / tehnoloogiate rakendamine ei tarvitse alati uusi töökohti kaasa tuua, vaid pigem lisandväärtust kasvatada (ja seeläbi palgakasv).

Kommentaar (Meelis Tint): Õige jutt. Toetuse tagajärjel peab tööjõumaksude ja palgafond kasvama. Lisaks, oleme piirkonnas mõtteliselt võrdsustanud transpordiliitumisi võrguliitumistega – nt juurdepääsuteed, platside korrashoid. Need võiks ka veidi olla lubatud.

4. *Kommentaar (Ivan Sergejev):* EMTAKi loetelu järgi on meetmest välistatud nt ka loomemajandus ja ringmajandus, mis ei tundu loogiline, kuna mõlemad teemad on käsitletud ÕÜF kavas, sh mitmekesistamise meetmest on ettenähtud loomeettevõtluse inkubaatori rajamine. EMTAK loetelu oleks äkki mõistlik üle vaadata?

Kommentaar (Anu-Maaja Pallok): Toetusprotsendid on selekteerimise üks alustest, pannes paika, kellele on meetmest osavõtt jõukohane ja kellele mitte. See teeb esimese reha EMTAK asemel (ja valdkondi piirama ei peaks). Kui tahame piirkonnas esile kutsuda mitte ainult tehnoloogilist, vaid transformatiivset innovatsiooni, siis peame põhjendama, miks osasid valdkondi välistame, nt audiovisuaalne valdkond? Tahaksime näha välistuste põhjendusi. Laiemate valdkondade sees on võimalik toetusmääradega / lävenditega täpsemalt sihtida ka prioriteetseid alavaldkondi.

Vastus: Täpsustame koos, vaatame meetmeid kompleksis.

Ettepanek (Teet Kuusmik): Mikroettevõtteid ilmselt ka tulemas. Kui toetus 200 000, siis VTA võimalusi tuleks kaaluda (just väiksemate toetuste puhul). Motiveeriks väiksemaid just taotlema tulema. Loomevaldkond peaks sees olema, turismi mikro võiks ka suuremat toetust saada (meelitaks neid rohkem taotlema ja saaks enam nende projekte toetada).

5. *Küsimus:* Kuidas filmitööstus aitab lahendada tööpuudust?

Vastus (Teet Kuusmik): Filmitööstuse ümber tekivad töökohad kahes sektoris: esiteks, mikroettevõtted (peamiselt IT, muusika, audio- visuaalse järeltöötlemise, animatsiooni jm valdkondades), ning teiseks – traditsioonilisemad sektorid, mis panustavad produktsioonide ettevalmistusse (nt riideõmblus, rekvisiidid, keevitus / puidutöö ja tugiteenused, sh transport, majutus, renditeenused, elektritööd jms).

Täiendav küsimus: Miks peab seda tegema just ÕÜF rahadest?

Vastus (Teet Kuusmik): See valdkond on kooskõlas ÕÜF eesmärkidega: aitab luua alternatiivseid töökohti ja majanduslikku struktuuri.

Kommentaar (Hallar Meybaum): Teema muutub järjest jaburamaks. Me ei saa üleminekuga kõiki valupunkte lahendada. Tallinnas ehitatakse paviljone jm, kas filmitööstus kolib nüüd Ida-Virusse? Ma ei pea õigeks filmitööstust rahastada.

Vastus (Teet Kuusmik): Eesmärgiks on majanduskeskkonna mitmekesistamine. IVIA tegeleb juba tööstusega. Ida-Viru kolm arenguorganisatsiooni on võimalikud

kasvuvaldkonnad põhjalikult läbi töötanud. Selge on see, et tööstust on vaja, aga vaja on hoida piirkonnas ka noori.

Kommentaar (Ivan Sergejev): Ei tohi unustada, et inimeste oskuste arendamine on ka oluline. Töökohtade mitmekesisus on eesmärgiks, aga see ei ole ühesuunaline tee – lisaks töökohtade tekkele peavad ka töötajad ise oma oskusi arendama, et sinna töökohtadele kandideerida. Õnneks on meil ÖÜF'i raames vastavad meetmed ette nähtud.

Kommentaar (Lauri Jalonen): Filmiteemaga oleme pikka aega tegelenud. Selle valdkonna arendamine on kooskõlas maakonna arengustrateegiaga, ei ole tühjast kohast tekkinud.

6. *Kokkuvõte (Ivan Sergejev):* Oleme läinud liiga detaili ühe konkreetse valdkonnaga. Põhilised teemad said meil üle käidud: mikroettevõtete arvestamine meetmes, EMTAKi koodide ja toetusmäärade ülevaatamine. Kui eelnõu läheb kooskõlastusele, palume edastada see ka juhtkomisjonile.

6. ÖÜF meetme tutvustus: „Biomonitoring“

Sotsiaalministeeriumi rahvatervise osakonna keskkonnatervise ja kemikaaliohutuse juht Aive Telling tutvustas meedet:

- Sekkumine koosneb kahest tegevuste plokkist: biomonitoring – 0,7 mln €, keemia riskihindamine (PARC) – 0,5 mln € (sh ÖÜF 0,84 mln € ja riiklik kaasfinantseering – 0,36 mln €); teine plokk on esimese jätkutegevused, mille detailsem sisu sõltub esimese tulemustest. Eesmärgiks on tervise ennetus- ja sekkumismeetmete kavandamine; tegevuse tulemused on sisendiks tervishoiusüsteemile tervisekahjudega tegelemiseks.
- Biomonitoringu läbiviimiseks ei ole ette nähtud avatud taotlusvoore, vaid viiakse läbi üks uuringuhange, mille eest vastutavad SOM / Terviseamet. Uuring hõlmab 1000 inimese analüüsimist (sh 100 sektori töötajat, lisaks Kohtla-Järve, Narva ja Sillamäe elanikud ning kontrollgrupp mujalt maakondadest Tallinn / Tartu / saared ja Lääne-Eesti). Selliseid uuringuid pole 30 aastat tehtud.
- PARC eesmärk on suurendada kemikaaliohutuse kompetentsi Ida-Virumaal, mis loob pinna ja usaldusväarsuse olemasolevatel ja uutel tööstusharudel kemikaalide käitlemiseks seal piirkonnas; samuti suurendada Ida-Virumaa keemialaborite võimekust, sh koolitada kemikaalide riskihindamisega tegelevaid spetsialiste, uuendada laborite sisustust, töötada välja uusi analüüsimetoodikaid või valideerida olemasolevaid.

Juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud küsimused / seisukohad / arutelu:

1. *Küsimus:* Kemikaaliohutus on keemiatööstuse prioriteet. 1,2 mln € eest saab 2-3 kromatograafi, mõne kemikaali tööstuslikuks kasutamiseks loa saamine maksab ka 1-3 mln €. Hästi ambitsioonikas tegevus, raha sellele vähe. Kas ei karda jänni jääda? Kemikaaliohutus on vaeslapse rollis olnud. Hea et koolituskomponent sees. Koolitajaid / eksperte on Eestis vähe, kust need tulevad; kas kaasatakse ka väliseksperte?

Vastus: Jah, PARC partnerluse raames tahamegi väliskoolitajaid saada. Väikseid jubinaid olemasolevatele laboritele ehk saaks hankida, aga suurseedmeid ei plaani. Ettevõtjate juures algtaseme riskihindamise koolitamine, ülemise otsa keerukamaid asju ette ei võta.

Täiendav küsimus: Kas PARC'ist ka lisarahastust tulemas on?

Vastus: Sõltub tegevusest. Biomonitoringule lisarahastust ei tule, toetavad üldelanikkonna uuringuid vahest vaid. Nende rahastus on proovipõhine. Põlevkivisektori töötajate osakaal peab olema piisav, et müüte tõestada / ümber lükata.

Kommentaar (Hallar Meybaum): Võiks alustada kemikaalidirektiivi rakendamiseks vajalike lihtsamate tegevustega (inventuurid). Kindlasti toetame seda teemat.

2. *Küsimus:* Kas antud tegevuse puhul on tegu sisuliselt seemnerahaga edaspidiseks valdkonna arendamiseks?

Vastus: Just täpselt. Tahame jõuda riikliku biomonitoringu programmini tulevikus.

Kommentaar: Programm aitaks tekitada kompetentsi / konsultantide võimekust, kes suudaksid ettevõtteid nõustada.

7. Muud küsimused

Täiendavaid küsimusi juhtkomisjoni liikmete poolt tõstatatud ei olnud.

Koosoleku lõpp.

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Solman

Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Ivan Sergejev

Protokollija